

vsaksebi, razumništvo in preprosti narod po visokih pregradah, po katerih nas žalibog razkraja obstoječi socialni ustroj, a mi naj bi še sami pospeševali to razkrojitev z umetnim razlikovanjem v sklanji in spregi, ki bodi druga narodu in druga razumništvu?! Ne, trikrat ne! Jezik je Slovencem, ki so že tako prehudo razcepljeni, edina edinstvena vez, in tudi razumništvu naj služi le živa govorica kot »prava in edinstveno pristna in dostoverna slovnica«.

G. L. tudi očita uredniku »Lj. Zvona« neslaven beg z bojnega polja, na katerem se je (v 4.—12. snopiču Lj. Zvona l. 1891.) »prehrabro bojeval«, dokazujoč nesmetnost in nepristnost rabe pomožnika »bom« z dovršniki. — Na to je naš odgovor ta, da se ni urednik »Lj. Zvona« neslavno razorožil, ampak da so ga prepričali g. Škrabca dokazi, da vezanja »bom« z dovršniki ni pripisovati vplivu nemščine, nego da se je ta raba organski razvila iz nedovršnikov in sicer razvila že v rani dobi v raznih slovanskih jezikih. — Ali ni pač častnejše: pripoznati dokazano resnico, nego trdovratno vztrajati pri dognani neresnici?

Naposled naj resnici na ljubo povemo, da naša opazka o smešnosti onih, ki si kaj domišljujejo zaradi *ne*bombikovanja, ne meri na g. Lamurskega, nego na neke druge pisatelje, ki se res preskrbno ogibljejo bombikovanja, a pri tem smešno resnobno mislijo, da je ondu obsežena vsa pristnost in divota slovenskega sloga.

Najcenejša in najhitrejša obnovitev opustošenih vinogradov. Spisal Frančišek Gombač, deželni potovalni učitelj za vinarstvo. V berilo je vtisnjenih 28 slik. V Ljubljani 1896. Tisk J. Blasnika naslednikov. Založil deželni odbor kranjski. Knjižica se dobiva v pisarnici c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani. Cena 20 kr. (s poštnino vred). — Sedanjim razmeram jako prikladno in poučno knjižico priporočamo prav zelo vsem, ki se zanimljejo za velevažno vinogradstvo. O spisu samem izpregovorimo morebiti prihodnjič kaj več.

Izvestij Muzejskega društva za Kranjsko letnika VI. sešitka 1. in II. imata med drugo zanimivo vsebino tudi prof. dr. Fr. Kosa razpravo: »Iz domače zgodovine. Kdaj so Slovenci prišli v svojo sedanjo domovino?« (str. 19.—34., 49.—61.; dalje prih.), na katero posebno opozarjamo, ker je ravno za nas aktualnega pomena. Kajti še vedno je med nami mnogo razumnikov, ki trdijo, opirajoč se zlasti na filološke dokaze (D. Trstenjaka in dr.), da so Slovenci bivali že pred Kristusom po svoji sedanji domovini. Dr. Kosa razprava ima še to posebno vrednost, da je v njej zabeležena vsa literatura, ki se nanaša na dotično vprašanje.

Praktische Philosophie. Ein Hilfsbuch für öffentliche und private Erziehung. Von Dr. Johann Pajk. Wien. Im Selbstverlage des Verfassers. 1896. — Vorrede (II) + 180 str. vel. 8°. — Iz istih vzrokov, ki smo jih navedli glede »Narodne vzgoje« Ciperletove, si prihranjujemo oceno dr. Pajka razprave za poznejši čas.

Dr. Benjamina Ipavca nova skladba: Nezakonska mati. Literatura slovenske pesemske glasbe je dosedaj zelo uboga i kvalitativno i kvantitativno; najbrže ni zadosti pesemskih tekstov. Ipavec si je menda zato izbral tekst, ki je že komponiran, ki pa ne taji navzlic svoji krasoti častiljive starosti. Ni pa tudi zadosti skladateljev, ki bi družili z zadostno skla-

dateljsko tehniko ono inteligencijo, kakršno zahteva kompozicija pesmi v modernem smislu besede. Zato smo graškemu skladatelju tem bolj hvaležni za obogatitev označene glasbene vrste; kajti on družji z ozbiljnim tehničkim znanjem ono razumevanje besed, katero se sicer pri skladateljevi izobrazbi samo ob sebi ume, a je nahajamo toli redko pri naših skladateljih. — Nova njegova pesem se začenja po kratki, razburjeni kadenci recitativno, bolešno-mirno, trudno; od besed: »oče so kleli, topli me« dalje se izraz in tempo stopnjujeta, in s široko frazo, polno bolesti (meno mosso) se završuje prvi del pesmi. Pesem ponavlja potem začetne besede z onim obratom, kateri se je Ipavcu posebno posrečil: »al' te je bilo treba al' ne, vendar presrčno ljubim te. Meni nebo odprto se zdi . . .«; menim oni prehod k plemeniti, pristrčni kantileni v h-duru, stopnjevani do končne fraze »vedno bom srčno ljubila te«, ki je ob enem melodiški vrhunec cele pesmi. Pred seboj imamo torej do cela izkomponirano pesem, v kateri rasteta oblika in pa melodiška fraza, kakor je edino pravilno, naravnost iz besede. Spremljevanje na klavir podpira direktno pevski glas, ne ponižuje se pa nikjer na nivo pri nas posebno priljubljenih šablon. V celoti je torej pesem zelo dovršena ter za pevca, mislim, dokaj ugodna, ker je umevna tudi širšemu občinstvu. Majhen pregrešek proti glasbeni sestavi nahajamo ob koncu. Zadnja fraza: »vedno bom srčno ljubila te« ne zahteva samo dveh, temveč štiri takte. Ta napaka se pa odstrani lahko z izdatnim razširjenjem tempa v predzadnjem in posebno v zadnjem taktu, to je z dvakrat počasnejšim izvajanjem.

Skladbo je izdal in založil skladatelj sam. Dobiva se pri njem v Gradcu, Carl-Ludwigring št. 4. (Cena 1 krona, s pošto 1 krona 10 vin.).

K. Hoffmeister.

Najnovejše kiparsko delo Alojzija Gangla. Cesarski svetnik g. Ivan Murnik je dal postaviti svoji nepozabni soprogi na ljubljanskem pokopališču prekrasen spomenik od črnega granolita, katerega pročelno streho podpirata dva porfirna stebra. Med le-tema je v ozadnjo steno vzdignjena visoka ploskvorezba (haute-relief) od kararskega mramorja, katero je izumil ter izklesal g. Alojzij Gangl. Omenjena vzvišenina je $1\frac{1}{2}$ m visoka in 80 cm široka, zgoraj v lok prikrojena ter konkavno izdolbena. Na tej najnovejši svoji ploskvorezbi nam je umetnik predložil duhovito zasnovano apoteozo »slovenske žene«, kakor so nazivali Marijo Murnikovo nekrologi ob nje prerani smrti.

Na sredini slikovitega prizora, ki se kaj perspektivno odpira v bleščeči svoji beloti v črnem granolitnem okviru, liki tolažilni razgled skozi groba temna vrata na oni svet — stoji kamenita rakev; njej ob vzglavju se dviga nagrobni spomenik, preko katerega se nagiblje beka s košatimi vejami. Tu v desnem kotu ob rakvi stoji plešoglavl slepec, naslanja se na grčavo palico, ter zre, v otožna čuvstva utopljen, na rakev svoje milosrčne dobrotne. Glava tega starca je jako plastiški modelovana; po nagubanem čelu so mu urezani bridki spomini mukepolnega njegovega življenja, katerega dolgo dobo oznanjajo lasje, sipajoči se mu v redkih kodrih iznad upognjenega tilnika po ramah. Dolga, valovita brada, genijalno v vrtince zasukan, mu pokriva široke prsi, plapolaje z desne plati navzdol preko levega plaščevega rokava. Ogrnjen je bedni mož z mnogogubnim plaščem, preko katerega ima obešeno beraško svojo torbo.